

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” จังหวัดราชบุรี ช่วงชั้นที่ 3 – 4 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model

An Evaluation of the School Based Curriculum of Watbanpong

Samakkeekhunupatham School Ratchaburi

Province for Third and Fourth Grade Level by Cipp Model

จิตติมา นิตกรวารกุล*

Thitima Nitikornvarakul

วัชรรา เล่าเรียนดี**

Watchara Lowriendee

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 6 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 8 คน ครูผู้สอน 40 คน นักเรียน 278 คน ผู้ปกครอง 278 คนรวมจำนวน 610 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ผู้บริหาร โรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เห็นว่า เหมาะสมในระดับมาก ผู้ปกครองและนักเรียน เห็นว่า เหมาะสมในระดับปานกลาง

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the curriculum of Watbanpong Samakkeekhunupatham School, The sample was comprised of 6 administrators, 8 school committee members, 40 teachers, 278 students, and 278 students' guardians with a total of 610 samples. The research instruments included questionnaires, interview form, focus group discussion items, and document auditing form, The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of this study were as follows :

The evaluation of school context, input, process, output and impact, The opinions among administrators, school's committees, and teachers were at a high agreement level, the students' guardians were at a moderate agreement level.

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบทุกระดับชั้นแก่ผู้เรียนอันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีจะต้องมีความชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนและสังคมซึ่งจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546: 21) ซึ่งสอดคล้องกับวิลเลอร์ (Wheeler, 1974: 11) และโครว์ (Crow, 1980: 250) กล่าวสอดคล้องกันว่าหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้นักเรียนหรือที่นักเรียนได้รับทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม ปัญญาและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับบ็อบบิท (Bobbitt, 1981: 42) ได้ให้ความหมายว่าหลักสูตร หมายถึง รายการของสิ่งต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนต้องทำและมีประสบการณ์ ด้วยวิธีการพัฒนาความสามารถ ในการทำสิ่งต่างๆ ดังกล่าวได้ดี เพื่อสามารถดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้ ขั้นตอนสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร คือ การประเมินหลักสูตรซึ่งการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มว่า ควรจะพัฒนาหลักสูตรไปในทิศทางใด (กาญจนา คุณารักษ์, 2540: 219) สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 203) ว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นว่าเป็นอย่างไร มีคุณค่าดีหรือไม่เพียงใดหรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับกู๊ด (Good,

1973: 209) สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al., 1971: 128) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล กิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้ขอบข่ายของการสอน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม โดยการประเมินหลักสูตรมีหลายวิธีแต่ผู้วิจัยเลือกแบบจำลองซีบีพี (CIPP Model) ซึ่งมีองค์ประกอบการประเมิน ดังนี้

Context Evaluation หมายถึง การประเมินผลวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตร

Input Evaluation หมายถึง การประเมินผลระบบโครงสร้างของหลักสูตร รวมทั้งระบบการจัดการบริหารหลักสูตรต่าง ๆ ด้วย

Process Evaluation หมายถึง การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

Product Evaluation หมายถึง การประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร

โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และใช้หลักสูตรมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 และในปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาแล้วเป็นเวลา 8 ปี ซึ่งมีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาเป็นรุ่นแรกในปีการศึกษา 2548 จากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

(องค์การมหาชน) (สมศ.)คณะกรรมการได้เสนอแนะให้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น จึงควรดำเนินการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบ คือ ประเมินทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 - 4 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและบริหารจัดการหลักสูตรนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมินหลักสูตรเนื่องจากเป็นรูปแบบที่สามารถประเมินได้ทั้งระบบและต่อเนื่อง เพราะเป็นการประเมินตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รูปแบบนี้ จึงสามารถให้ข้อมูลค่อนข้างละเอียดแก่ผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

2. เพื่อศึกษาผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 46 คน นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 จำนวน 960 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 และผู้ปกครองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 จำนวน 960 คน ซึ่งมีประชากรจำนวน 1,980 คน ดังนี้

2. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 610 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน ได้แก่ ประธานกรรมการ 1 คน รองประธานกรรมการ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน กรรมการเลขานุการ 1 คน ใช้ประชากรในการเก็บข้อมูล

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน ผู้ช่วยผู้จัดการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 4 คน ใช้ประชากรในการเก็บข้อมูล

กลุ่มที่ 3 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 - 4 จำนวน 40 คน ได้แก่ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ตามตารางของเครชีซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2549: 120)

กลุ่มที่ 4 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 จำนวน 278 คน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 จำนวน 278 คน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ หนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาและสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจเอกสาร ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจเอกสาร เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) และมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน เท่ากับ 0.77 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน เท่ากับ 0.81 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง เท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ของแต่ละชุดที่เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (%)

แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละชุดที่เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product) และผลกระทบ (Impact) จากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3 ระดับ มาตรวจนับคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ของแต่ละชุดที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมาจัดลำดับ จัดหมวดหมู่ในแต่ละด้าน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเสนอเป็นลักษณะของความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดลำดับและจัดหมวดหมู่ในแต่ละด้าน เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นลักษณะของความเรียง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องหลักสูตร โดยตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติค่าร้อยละ (%) ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นตามประเด็นคำถามและตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบเขียนพรรณนาความ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบตรวจเอกสาร เป็นการคิดร้อยละตามตัวบ่งชี้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 โดยภาพรวม ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.46) ผู้ปกครอง เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.33) และนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.36) ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวม ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.16) ผู้ปกครอง เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.53) และนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.30) ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 โดยภาพรวม ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.43) ผู้ปกครอง เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 0.31) และนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 0.35) ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 - 4 จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และแบบตรวจเอกสาร มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 - 4 โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีเป้าหมายในการดำเนินการบริหารงานตามวิสัยทัศน์ นำไปสู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดเป็นแผนพัฒนาโรงเรียน แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการที่เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้กับบุคลากรในหน่วยงานได้ ทำให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ มีจุดหมายการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม ครอบคลุมความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสอดคล้องต้องการกับผู้เรียน และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แคปแลน (Kaplan 2004, อ้างถึงใน สุเทพ อ่วมเจริญ, 2548: 145) กล่าวว่า การถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติมีหลักสำคัญ คือ การถ่ายทอด กลยุทธ์เพื่อให้การบริหารจัดการ ในองค์กรมีความเชื่อมโยงกัน มีการปรับที่ผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวหรือเกิดความรู้สึกเป็นทีมในการปฏิบัติงาน มีแรงกระตุ้นที่ทำให้ทุกคนทำตามเป้าหมายขององค์กร และมีการกำกับดูแลให้ทุกอย่างที่ทำมาแล้วมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้ มีความสอดคล้องกันที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ยังสอดคล้องกับสุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 21) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบ ทุกระดับชั้นแก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีจะต้องมีความชัดเจน เหมาะสมกับผู้เรียนและสังคมซึ่งจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นในการจัดทำ หรือการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานสำคัญที่ทุกฝ่าย ต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการเพื่อให้ได้หลักสูตร ในระดับต่าง ๆ ที่ดีและพบว่า ผลการประเมินด้าน กระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สูงกว่า ด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้มีการ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งมีการพัฒนาบุคลากรและเตรียมแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากร และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการทำหลักสูตรสถานศึกษา และ ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอน มีการจัดทำ คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง รายปี หรือรายภาค ตลอดจนการจัดทำระเบียบวัดผลและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ได้มีการวิเคราะห์และใช้องค์ ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูล จากหลักสูตรเดิม ความ ต้องการของผู้เรียน สังคม รวมถึงหลักการและ นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาใช้ในการ กระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร และใช้ เป็นกรอบในการพิจารณาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศยามา ธรรมยุธา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ได้กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษา การจัดทำ หลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง หลักสูตร สารการเรียนรู้ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ซึ่งจะเป็น ส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา จึงจะให้การศึกษามุ่งสู่ จุดมุ่งหมาย นำไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาอย่าง แท้จริง ส่วนด้านบริบท มีผลการประเมินอยู่ในระดับ

มาก แต่มีผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่าชุมชนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ โรงเรียนจำนวนน้อย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่ม การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนให้ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กล่าวว่า เพื่อให้การ ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดหมายที่ กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์ และ ร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไป อย่างต่อเนื่อง จากผลการประเมิน พบว่าส่วนใหญ่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ส่วน ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอน มีส่วนร่วม ในการทำหลักสูตรทุกขั้นตอน จึงมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม ส่วนผู้ปกครองและ นักเรียนส่วนใหญ่มักจะมีความคาดหวังต่อโรงเรียน ในระดับสูง จึงมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความ เหมาะสมในระดับปานกลาง

2. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ด้านบริบท จากผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของ โรงเรียนได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนโยบายของ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 นโยบายของโรงเรียน สภาพแวดล้อมภายนอก โรงเรียน และข้อมูลจากหลักสูตรเดิม ก่อนการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนความคิดเห็นของ ผู้ปกครองและนักเรียน จากผลการประเมิน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

ผู้ปกครองและนักเรียน ยังมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัว และชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้น ๆ

3. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ด้านปัจจัยนำเข้า จากผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้กำหนดรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาและเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความตั้งใจของโรงเรียนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับจิตพิสัย เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 62) และธำรง บัวศรี (2542: 164) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ส่งเสริมลักษณะที่ดีงามของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม ทางสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ วรรณะลี (2541: 196) ที่พบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้อง

กับปรัชญา โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายหลัก โครงสร้างหลักสูตร จากผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ทั้งด้านสัดส่วนเวลาเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้ครบถ้วนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ สุขสงวน (2548 : 190) ได้ประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP เช่นเดียวกัน พบว่า โครงสร้างหลักสูตรที่จัดไว้ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมรายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาสาระ จากผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาสาระ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนจัดสาระการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อสอดคล้องกับความต้องการและวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พเยาว์ สุกผล (2539: 130) พบว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความถูกต้องทันสมัย ผลการประเมินของผู้ปกครองและนักเรียน ที่มีต่อรายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาสาระอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมาก ครูยังขาดการบูรณาการระหว่างรายวิชาทำให้นักเรียน มีการทำงานมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุธน วงศ์แดง

(2540: 119) และวสันต์ รัตนกร (2541: 112) พบว่า หลักสูตรมีความซ้ำซ้อนกันระหว่างวิชาการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนั้นมักนำเนื้อหาวิชาจาก คู่มือมาใช้สอนจึงทำให้ครูมุ่งสอนแต่เพียงเนื้อหาจาก หลักสูตรเท่านั้น

4. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ด้านกระบวนการ จากผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการเตรียมการใช้หลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตร จัดประชุมชี้แจงบุคลากรเกี่ยวกับ หลักสูตรและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ เช่น การอบรม การศึกษาดูงานและการศึกษาต่อ มีการ จัดครูเข้าสอนหรือมอบหมายงานอื่น โดยคำนึงถึง วุฒิ ประสบการณ์ตามความรู้ ความสามารถและความ เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กองวิจัยทาง การศึกษา กรมวิชาการ (2546: 99) พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาได้มีการ ดำเนินงานได้แก่ จัดครูเข้าสอนตรงความรู้ความ สามารถ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการดำเนินการใช้ หลักสูตรจากผลการประเมิน พบว่าโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะนิสัยที่ดีตามความมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้เลือก ตามความสนใจและความถนัด ซึ่งสอดคล้องกับงาน

วิจัยของ วสันต์ รัตนกร (2541: 113) และประเสริฐ ศศิโรจน์ชัย (2540: 77) พบว่า ผลการสอนที่มีความ เหมาะสมในระดับดี ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน ที่ฝึกการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ มอบหมายงาน บอกจุดประสงค์การเรียนการสอนและมีการฝึกทักษะ อาชีพและสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542: 125) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่โดยกำหนดโครงสร้าง ของเนื้อหาให้กระตุ้นความสนใจและอยากเรียนรู้ ลำดับเนื้อหาให้สอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ทาง ปัญญาของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบ มีความตระหนักในผลการเรียนและการปฏิบัติงาน โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยใน ชั้นเรียนและใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ โดยการเปิดคลินิกวิจัยเพื่อให้ครูสามารถ ทำวิจัยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

5. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ด้านผลผลิต จากผลการประเมิน พบว่าอยู่ใน ระดับดี คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 และการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ และเมื่อดูจากผลการสอบ O – NET ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) มีการกระจายสูง โดยเฉพาะ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพื้นฐาน ของนักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร การจัดการเรียน การสอนต้องปรับเปลี่ยน ส่วนการศึกษาต่อ พึงพอใจ

น้อย มีนักเรียนที่ไม่เรียนต่อร้อยละ 20 เพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็น ว่า ต้องกำหนดเป้าหมาย และวิธีการพัฒนาในทุกรายวิชาที่ยังไม่บรรลุตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดพัฒนานวัตกรรมในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน เช่น การจัดคลินิกวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาครูในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู จัดระบบการพัฒนาที่บูรณาการการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การพัฒนาทักษะการคิด เขียน และสื่อความผ่านการจัดการเรียนกับกิจกรรมรักการอ่าน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ ฯลฯ จัดประเมินผลความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถ (LD/Normal) แล้วทำการพัฒนา นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น ความสามารถทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หากไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น จากการตรวจเอกสารของโรงเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ร้อยละ 39.57 ได้ผลการเรียนระดับ 3 และ 4 อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ร้อยละ 63.80 ได้ผลการเรียนระดับ 3 และ 4 อยู่ในระดับ พอใช้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนยังเน้นการสอนแบบบรรยายใช้สื่อวัตกรรมการหรือแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนเรียนในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง (2544: 91) และอริยัญญา ศิลสัตตยาวงศ์ (2541: 153) พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลางซึ่งการจัดการกิจกรรมเสริมความรู้ และ

ทักษะนอกชั้นเรียนยังน้อยเกินไป และสอดคล้องกับ อนงค์ศิริ วิชาลัย อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 51) ได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักสูตรไปสู่การใช้ในห้องเรียนนั้น การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้น เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรประภา แสงสินเจริญชัย (2542: 115) ประเสริฐ ศศิธร โรจนชัย (2540: 77) และจุฑาพล อธิคม (2543: 110) พบว่า การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติงานควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ การวัดและประเมินให้แน่นอน ชัดเจนเพื่อความยุติธรรม จากสถานภาพของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 53.73 และจากการตรวจเอกสารข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน ปีการศึกษา 2553 พบว่า มีนักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก จำนวน 870 คน คิดเป็นร้อยละ 24.37 ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการเรียนของนักเรียนได้ และเนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษารับนักเรียนทุกคนเข้าเรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก นักเรียนจึงมีพื้นฐานทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมาก ทำให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

5. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ด้านผลกระทบจากผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลตามจำนวนนักเรียน ดังนั้น การจัดการทุกด้านของโรงเรียนต้องเป็นที่ยอมรับของชุมชน มิฉะนั้นจะเกิดอุปสรรคในด้านงบประมาณที่จะต้องใช้ในการบริหารจัดการ จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.19 มีมาตรฐานที่ได้มาตรฐาน จำนวน 13 มาตรฐาน ส่วนที่ไม่ได้มาตรฐาน จำนวน 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 2.42 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท ผู้ปกครองและนักเรียนยังมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อยอยู่ ดังนั้นโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการสอบถามของผู้ปกครองและนักเรียนก่อนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมาก

ครูยังขาดการบูรณาการระหว่างรายวิชาทำให้นักเรียนมีภาระงานมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนการสอน ดังนั้น ครูควรมีการบูรณาการระหว่างรายวิชามากขึ้น โดยการประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรายวิชา ในระดับชั้นเดียวกัน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการ ต้องมีการปรับพื้นฐานให้นักเรียน เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบเตรียมตัวก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ส่งเสริมนักเรียนในด้านคุณธรรม และสร้างความรู้สึกลึกซึ้งให้นักเรียนอยากมาโรงเรียนเป็นคนดีของสังคม ต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และให้เน้นเรื่องทักษะชีวิตของนักเรียน บรรยากาศเป็นมิตรในการเรียนการสอน

4. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ 3 - 4 อยู่ในระดับปรับปรุง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ ดังนั้นโรงเรียนควรปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการส่งเสริม และพัฒนาทักษะทางการเรียนของนักเรียนผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรใช้

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ใช้กระบวนการนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

5. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านผลกระทบ ควรปรับปรุง มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบที่ 3 โดยการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางการเรียนของนักเรียนผ่านโครงการต่าง ๆ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง
2. ควรมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินอื่นๆ เช่นการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน (Alkin) การประเมินตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรในระหว่างการใช้หลักสูตรทั้งในภาพรวม และจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมวิชาการ. (2546).สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540).หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จตุพล อธิคม. (2543). การประเมินหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539).การพัฒนาหลักสูตร :หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ออลีนเพลส.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- นิลวรรณ วรรณะลี. (2541). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเสริฐ ศศิธรโรจนชัย. (2540). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2534 สาขาวิชาอุตสาหกรรมอาหารสาขางานเฉพาะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พเยาว์ สุผล. (2540). การประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของ กรมการแพทย์ทหารบก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรประภา แสงสินเจริญชัย. (2542). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเงิน (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2536 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระมหาสุธน วงศ์แดง. (2540). การประเมินหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2549). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วสันต์ รัตนากร. (2541). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกระบบสารสนเทศ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2534. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างเคภัณฑ์ พุทธศักราช 2535 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ. ธเนศวรการพิมพ์
- ศยามา ศรีมยุรา. (2547). การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2548). การออกแบบการสอน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ สุขสงวน. (2548). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรัญญา ศีลสัตยาวงศ์. (2541). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 วิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ของกรมอาชีวศึกษา ในมหาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดภาคกลาง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Bobbitt, F. (1918). **The Curriculum**. Boston: Houghton Mifflin.

Crow and Crow. (1980). **Instructional to Education**. New Delhi: Enraga Publishing House.

Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York: McGraw – Hill,

Stufflebeam, D.L. (1971). **Education Evaluation and Decision Making**. Illinois: F.E. Peacock Publishers, Inc..